

Warszawa, dnia 30 grudnia 2015 r.

Opinia

do ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji (druk nr 66)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa zmienia zasady powoływania i odwoływania członków rad nadzorczych i zarządów jednostek publicznej radiofonii i telewizji działających w formie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa. Ustawa eliminuje kompetencje Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w zakresie wyboru składów rad nadzorczych i zarządów istniejących spółek publicznej radiofonii i telewizji i przyznaje je ministrowi właściwego do spraw Skarbu Państwa.

Ustawa znosi kadencyjność członków rad nadzorczych i zarządów wskazanych powyżej spółek, a także ogranicza liczebność rad nadzorczych do 3 osób. Ponadto ustanawia inne niż w dotychczasowym stanie prawnym wymagania wobec kandydatów na członków rad nadzorczych i zarządów.

Ustawa zawiera także przepisy, zgodnie z którymi z dniem jej wejścia w życie ulegają skróceniu kadencji oraz wygasają mandaty dotychczasowych członków zarządów i rad nadzorczych spółek: „Telewizja Polska – Spółka Akcyjna” i „Polskie Radio – Spółka Akcyjna”, a jednocześnie zarządy tych spółek działają w dotychczasowym składzie do czasu powołania nowych zarządów, jednakże bez zgody ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa nie będą mogły dokonywać czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu ani czynności z zakresu prawa pracy.

Zarządy i rady nadzorcze spółek radiofonii i telewizji zgodnie z postanowieniami ustawy działają w dotychczasowym składzie do czasu dokonania zmian w ich składach w oparciu o przepis wprowadzane nowelizacją będącą przedmiotem niniejszej opinii.

Ustawa przewiduje ponadto, że minister właściwy do spraw Skarbu Państwa dostosuje statuty spółek „Telewizja Polska – Spółka Akcyjna” i „Polskie Radio – Spółka Akcyjna” oraz spółek radiofonii regionalnej do nowych przepisów w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie

nowelizacji. Do czasu rejestracji statutów wymienionych w zdaniu poprzedzającym – postanowienia dotychczasowych statutów sprzeczne z treścią ustawy nie będą miały zastosowania.

Ustawa zawiera także regulację przewidującą wygaśnięcie stosunku prawnego będącego podstawą zatrudnienia dotychczasowych członków zarządu spółek: „Telewizja Polska – Spółka Akcyjna” i „Polskie Radio – Spółka Akcyjna” – z dniem powołania nowych zarządów oraz odnoszącą się do odpraw pieniężnych i umów z zakazie konkurencji dotychczasowych członków zarządów tych spółek.

Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia a traci swą moc z dniem 30 czerwca 2016 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił opiniowaną ustawę na 7. posiedzeniu w dniu 30 grudnia 2015 r.

Projekt ustawy został wniesiony do łaski marszałkowskiej z inicjatywy poselskiej w dniu 28 grudnia 2015 r. (druk sejmowy nr 158). Pierwsze czytanie projektu ustawy odbyło się na posiedzeniu Sejmu w dniu 29 grudnia 2015 r. Następnie projekt został skierowany do rozpatrzenia w Komisji do Spraw Energii i Skarbu Państwa oraz Komisji Kultury i Środków Przekazu. Komisje wprowadziły poprawki redakcyjne niewpływające na meritum przedłożenia oraz poprawkę usuwającą regulację wprowadzającą wymóg posiadania obywatelstwa polskiego przez kandydatów na członków zarządów spółek publicznej radiofonii i telewizji (druk sejmowy nr 161).

Na etapie drugiego czytania zgłoszono poprawki.

Sejm uchwalił ustawę w brzmieniu proponowanym przez Komisje w sprawozdaniu zawartym w druku nr 161, uwzględniającym przyjęte poprawki.

III. Uwagi szczególne

- 1) opiniowana ustawa ingeruje w trwające już stosunki cywilnoprawne (art. 3 ust. 2–5), w tym zakresie ustawa może budzić wątpliwości co do jej zgodności z wywodzoną z art. 2 Konstytucji zasadą ochrony praw nabytych i ochrony interesów w toku. O ile bowiem co do zasady ustawodawca może kształtować stosunki cywilnoprawne na

przyszłość i np. zakazywać pewnych praktyk dotychczas obecnych na rynku, to trudniej uzasadnić takie działanie w odniesieniu do stosunków prawnych już trwających. Zgodnie z orzecnictwem konstytucyjnym zasada ochrony praw nabytych i ochrony interesów w toku zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczania praw przysługujących jednostce. Ich ograniczanie lub znoszenie jest dopuszczalne w razie kolizji wartości zawartych w podstawach tej zasady z innymi wartościami konstytucyjnymi, pod warunkiem, że jest konieczne dla realizacji innych wartości konstytucyjnych, które w danej sytuacji mają pierwszeństwo. Należy jednak zauważyć, że w uzasadnieniu do projektu ustawy brak jest odniesienia się do wskazanej powyżej kwestii.

- 2) art. 3 ust. 4 ustawy – przewiduje, że spółka może wypowiedzieć umowę o zakazie konkurencji zawartą z dotychczasowym członkiem zarządu z zachowaniem 14-dniowego terminu wypowiedzenia. W zdaniu drugim tego przepisu przewidziano, że obowiązkowym elementem wypowiedzenia jest określenie dnia, z którego upływem umowa o zakazie konkurencji przestaje wiązać strony. Wydaje się, iż moment, w którym umowa przestanie wiązać strony, w sposób nie budzący wątpliwości, daje się określić w oparciu o normę zawartą w zdaniu pierwszym ust. 4 – umowa o zakazie konkurencji przestanie wiązać strony z upływem oznaczonego w wypowiedzeniu 14-dniowego terminu. W związku z powyższym proponuje się wprowadzenie następującej poprawki:

Propozycja poprawki:

- w art. 3 w ust. 4 skreśla się zdanie drugie;
- 3) art. 4 – wątpliwość co zgodności z wyrażoną w art. 2 Konstytucji zasadą demokratycznego państwa prawnego budzi przepis o wejściu ustawy życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. *Vacatio legis* jest instytucją, której celem jest wykluczenie sytuacji zaskoczenia po stronie adresatów norm prawnych, umożliwienie im zapoznania się z nowymi normami oraz dostosowania do nich swoich zachowań. Zapewnienie adresatom czasu na przystosowanie się do zmienionej sytuacji i na bezpieczne podjęcie decyzji co do dalszego postępowania stanowi jeden z warunków dopuszczalności ingerencji w prawa adresatów (orzeczenia TK sygn. akt K 18/99, K 2/94). Jak podkreśla Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecnictwie nakaz stosowania

odpowiedniej *vacatio legis* odnosi się również do regulacji, które nie ograniczają ani nie znoszą praw podmiotowych. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych zasadniczy okres *vacatio legis* powinien wynosić co najmniej 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy. Wskazana ustawa przewiduje wyjątki od tej zasady – w myśl art. 4 ust. 2 w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż 14 dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. Należy jednak zauważyć, że w uzasadnieniu do ustawy brak jest jakichkolwiek argumentów uzasadniających odstępianie od zasady czternastodniowego terminu *vacatio legis*;

- 4) zgodnie z art. 4 *in fine* ustawa traci swą moc z dniem 30 czerwca 2016 r. Przedmiotowa ustawa jest ustawą nowelizującą ustawę z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, w związku z czym z momentem jej wejścia w życie dokonają się zmiany w ustawie o radiofonii i telewizji (zawarte w art. 1 nowelizacji), ponadto przepisy art. 2 i 3 nowelizacji się zrealizują i wygasną. W związku z powyższym nasuwa się pytanie o intencje przepisu o utracie mocy opiniowanej nowelizacji. Jeżeli intencją ustawodawcy było to, aby po 30 czerwca 2016 r. obowiązywać zaczęły ponownie („odżyły”) przepisy ustawy o radiofonii i telewizji – w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie opiniowanej nowelizacji, to należy stwierdzić, że przepis art. 4 *in fine* takiego skutku nie spowoduje. Jest on zatem przepisem bezprzedmiotowym, w związku z czym proponuje się wprowadzenie następującej poprawki:

Propozycja poprawki:

- w art. 4 skreśla się wyrazy „, a traci swą moc z dniem 30 czerwca 2016 r”.

Mirosław Reszczyński

Starszy legislator